

Stran: 78, 79, 80
Rubrika: Kultura
Žanr: komentirano poročilo
Površina članka: 1500 cm²

Tekst: **Elvira Miše Miklavčič** Foto: **Mesto žensk (Marc Damage, Magnus Hastings, Anja Beutler, Marco Anelli, Rachael Warner)**
elvira.mise@revija-reporter.si

Ženska 21. stoletja je emancipirana ženska. Toda ali je zadovoljna tudi z vlogo, ki jo ima v neki v družbi? Na šestnajstem festivalu Mesto žensk, ki bo v prestolnici pod sloganom Med preteklostjo in prihodnostjo od 8. do 17. oktobra, bodo domače in tuje umetnice ponovno načele nekatera, včasih tudi žgoča vprašanja o pomenu ženske v sodobni družbi.

Dobrih 30 let je že, odkar je sloviti italijanski režiser Federico Fellini posnel film Mesto žensk (La città delle donne), kakšno desetletje pozneje, v šele dobro nastali novi državi Sloveniji pa smo dobili istoimensko prireditev – mednarodni festival sodobnih umetnosti, ki je prav tako kot Fellinijev film posvečen ženskam. Ta film, v katerem se glavni junak, nekakšen novodobni mačo, ki ga igra Marcello Mastroianni, pomotoma znajde v hotelu, v katerem so imele feministke svoj kongres, je bil večinoma razumljen kot Fellinije-

va obsedenost z ženskami; drugi so menili, da je to predvsem film za oči, ki hoče tekmovati s Hollywoodom. V filmu je bilo nemogoče spregledati feministično komponento, nekakšen spomenik ženskam, ki v življenju igrajo najrazličnejše statusne vloge. Feministična gibanja niso več na pohodu tako kot nekdaj, festival Mesto žensk pa je še vedno aktualno in nujno.

Vprašanja človeškega obstoja

Letošnji festival Mesto žensk bo predstavil umetnostne discipline med pre-

teklostjo in prihodnostjo. Konceptualno ozadje se navezuje na istoimensko knjigo Hannah Arendt, ki je že v šestdesetih letih minulega stoletja poudarila vprašanja človeškega obstoja, saj je, oropan tradicionalnih, transcendentalnih, religioznih in moralnih meril, s katerimi premošča prepad med preteklostjo in prihodnostjo, izgubil usmeritev. Ustvarjalke in teoretičarke različnih pogledov, izkušenj, pristopov, ozadij in kulturnih okolij bodo tako občinstvo razvemale z razmisleki, na tudi odgo-

Stran: 78, 79, 80
 Rubrika: Kultura
 Žanr: komentirano poročilo
 Površina članka: 1500 cm²

Pred smrtjo Tita, nekdanjega predsednika Jugoslavije, so njegovo ženo Jovanko Broz brez pojasnila umaknili iz javnega življenja. Odtlej je njen obstoj ovit v skrivnost, njeno življenje pa skrbno varovana tajna oblastnikov ... vse do danes. Umetnica Katarina Mootich stoji pod uokvirjeno sliko Tita. Njena obleka, ličila in lasje spominjajo na Jovanko. Ko obrne hrbet občinstvu, začne prati sliko z vodo iz vedra pod nogami. Bolj kot slika pere, bolj je umazana.

ehodi

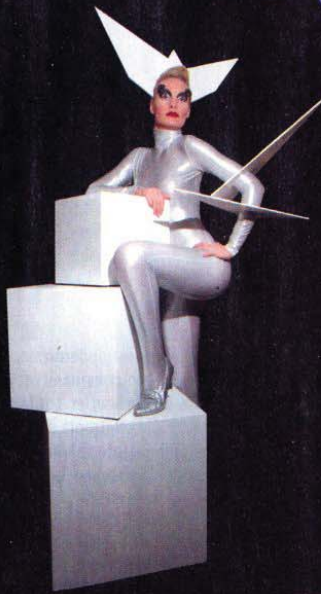

Dogodki festivala Mesto žensk se bodo zvrstili na različnih lokacijah, kot so: Cankarjev dom, Center urbane kulture Kino Šiška, Stara mestna elektrarna – Elektro Ljubljana, Galerija Škuc, Kinodvor, Gledališče Glej, Plesni teater Ljubljana, Gruberjeva palača, Tromostovje.

vori na vprašanja o razmerjih med preteklostjo in prihodnostjo, v katero smo vpeti danes. Kot pojasnjuje Vesna Leskošek, častna predsednica Društva za promocijo žensk v kulturi – Mesto žensk, se letošnji festival loteva prehodov iz preteklosti v sedanjost in naprej v prihodnost. Prehodi so mnogoteri, brez enotnega pomena in vsebine. Pa vendar imajo nekaj skupnega: povezani so s tveganji, da se ne bo nič zgodilo ali pa se bo kaj spremenilo; da ne bomo nikamor prišli ali pa bomo; da

nam bo potem slabše, kot nam je sedaj; da se bo naša drugost še povečala in bomo še težje našli stik z dejanskim življenjem, okoljem, v katerem bivamo in od katerega smo vedno nekoliko odvisni. Na tveganja se odzivamo različno, odvisno od tega, kako varne se počutimo, koliko notranjih in zunanjih moči imamo, da iz tveganj pridemo živi in zdravi in imamo celo nekaj več, kot smo imeli prej. Smo bolj svobodni, lažje dihamo, se bolje družimo, smo bolj povezani in kar je še takih in podobnih dobitkov.

kultura

HK 119 je samostojni projekt Heidi Kilpeläinen, finske umetnice s številnimi talenti (pevka, pisateljica, producentka, vizualna umetnica). Menila je, da je najboljši skupni imenovalac performansa in scenografije, videoprodukcije in obetavne glasbene produkcije – skratka mešanica performativne umetnosti in multimedije – izmišljeni lik z imenom HK 119, plod znanstvene fantastike in izmišljene številke črtnih kode. Lik je odsev ironične kritike množičnega potrošništva, razmišljanja umetnice pa so vedno pospremljena s humornim podtonom.

Jessica Lagunas, rojena v Nikaragvi leta 1971, je odrasla v Gvatemali, kjer je študirala grafično oblikovanje. V svojih umetniških projektih z različnimi mediji (kot so instalacije, videoperformansi in predmeti) in z minimalno uporabo elementov izraža zaskrbljenost nad položajem ženske v sodobni družbi.

Zavezanost tradiciji

Prehodi, naj gre za zavezo tradiciji, ritualu, prepričanju, so bili za ženske običajno vedno bolj tvegani kot za nasprotni spol. Leskoškova ob tem poudarja lase, ki imajo simbolne pomene v večini kultur in religij in o katerih bo delno spregovoril tudi letošnji festival. Umetnice si jih bodo zakrivala in razkrivala, strigle, jih lepile po telesu in tako pripovedovale zgodbo o zavezovanju k določenemu načinu življenja in mišljenja.

»Las si ne zakrivajo le ženske iz muslimanov.«

Stran: 78, 79, 80
 Rubrika: Kultura
 Žanr: komentirano poročilo
 Površina članka: 1500 cm²

kultura

Lucinda Childs, ikona postmodernizma, ki je postavila nove mejnike v sodobnem plesu, je z izčiščenimi minimalističnimi mojstrovini prevzela eno najbolj prodornih koreografinj sodobne nizozemske plesne scene, Nicole Beutler. Lotila se je adaptacije dveh zgodnejših koreografij – Krožne poti (Radial Courses, 1976) in Notranja drama (Interior Drama, 1977); v prvi štiri gibalne sekvence sestavljajo nenehno premikajočo se kompozicijo, v drugi pa pet plesalcev pleše halucinacijski in navidezno popolni sistem.

manskega dela sveta; zakrivajo si jih Judinje, ki jih pokrijejo z lasuljami, katoličanke in druge kristjanke, ki jih pokrivajo z rutami, klobuki in tančicami. Po staroslovanski navadi so dečke ob vstopu v moškost postrigli do golega in jim tako podarili svobodo, da so odšli od doma v širni svet in postali samostojni in samosvoji. Deklicam pa so zapovedali dolge lase, spletene v kite, ki so jih s starostjo pripenjali tesno h glavi in jih tako za vedno privezali k domačemu ognjišču. Tesno spete lase so nosile še naše babice, za greh pa so jih kaznovali tako, da so jih ostrigli ali celo pobrili. Kar je bilo za moške znak osvoboditve, je bilo za ženske znak sramotitve. Ženske na Slovenskem so se, kot drugod po svetu, osvobajale tako, da so si postrigle lase. Striženje las na kratko je bilo emancipacijsko dejanje, o čemer lahko v domačem časopisju beremo še na začetku 20. stoletja, ko so potekale razprave o nemoralnosti in izprijenosti postrizanih žensk. Mimogrede, večina žensk se s telesnimi lasmi (beri dlakami) bori še danes, ko nas obvladujejo druge vrste ideologije,

bolj prefinjene in povezane z velikimi količinami denarja in globalne moči.» Tako Leskoškova.

Podoben pomen kot lasje ima tudi blago, s katerim si zakrivamo telo. Politično dejanje pa je v tem kontekstu lahko tako odkrivanje kot zakrivanje telesa, odvisno od družbe, v kateri ženska živi. Film o deklici, ki misli, da bo lahko šla v šolo, ko bo imela zvezek, ne govori le o pogumu in iznajdljivosti, temveč o dostopu do javnosti, ki bi morala pripadati vsem enako. To polje javnega ne pripada vsem v enaki meri nikjer, še zlasti ne na zahodu, čeprav so iluzije o enakosti tam najbolj prisotne. Prehode kot stanje, ko nismo ne tu ne tam, bodo umetnice simbolno prikazale tudi na ljubljanskem Tromostovju, na katerem bo drugi most pomenil prehod. Morda bo tudi to simbolno dejanje pripomoglo k temu, da bodo ženske različnih narodnosti in prepričanj redkeje stopicale po drugem mostu in se vrtele v začaranem krogu, en sam korak, ki pa je lahko dolg kot večnost, oddaljene od prihodnosti. ■

Umetniška praksa britanske umetnice Kire O'Reilly, ki je hkrati uporabno interdisciplinarna in povsem neumestljiva, izvira iz vizualne umetnosti. Tokrat se predstavlja s performansom Padanje po stopnicah.

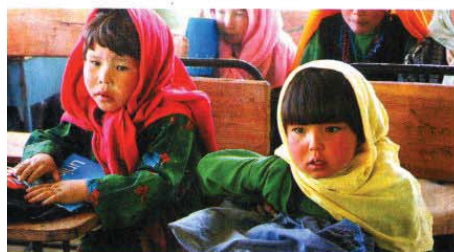
Film Hotel »Zelo dobrodošli« je diplomski projekt Sonje Heiss na Münchenski visoki šoli za televizijo in film. Gre za fikcijski dokumentarec, ki iz ptičje perspektive in s povsem nevtralnimi pristopom prikazuje backpackerje, popotnike z nahrbtniki, ki hodijo po dobro uhojenih poteh individualnega turizma v Indiji in na Tajskem.

Alinine vode, videoinstalacija Stefanie Bonatelli, so intimni avtobiografski dialog. To je moralna in nenapovedljiva refleksija nasprotujočih si čustev ženske, razpete med biološko željo po materinstvu in zavestjo, da nikoli ni bila hčerka.

Nandipha Mntambo v videu Ukungenisa (2008) vadi korake bikorborca na zapuščenem Praça de Touros v Maputu, areni, v kateri so se temnopolti Mozambičani nekoč borili za zabavo portugalskih kolonialistov. Bikorborba je netipična, ker se spopada z metaforičnim bikom. Fizični stik z živaljo je sublimiran, saj nosi matadorsko opremo iz krovjega usnja. Ta nekdanji javni spektakel je s prazno areno postal zasebno dejanje, prikaz strahu in hkrati neustrašnosti.

Film Buda se je zrušil od sramu režiserke Hane Makmalbaf pripoveduje o ovirah, s katerimi se na poti do izobrazbe ubadajo deklice v Afganistanu. Glavna junakinja, šestletna Baktaj, si želi, da bi se tako kot njen sovrstnik Abbas naučila brati. Toda šolanje za dekleta v Afganistanu ni samoumevno. Baktaj si mora, če želi v šolo, najprej kupiti zvezek in svinčnik, kar v revni pokrajini Bamijan ni lahko. Nato jo čaka dolga pot do šole za dekleta, na kateri je polno ovir.

